

А.М. Зельницький; кандидат педагогічних наук;
професор;
О.О. Рибчук; майор
Національний університет оборони України
імені Івана Черняховського

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ВВНЗ В СИСТЕМІ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Статтю присвячено актуальній проблемі моніторингу та оцінювання стану матеріально-технічної бази в системі забезпечення якості освітньої діяльності ВВНЗ.

У статті запропоновано методика оцінювання стану матеріально-технічної бази ВВНЗ взагалі; а також основних її елементів; у тому числі – озброєння та військової техніки. Приведено аналіз результатів застосування зазначеної методики у провідних вищих військових навчальних закладах Збройних Сил України. Виявлено певні тенденції; врахування яких у педагогічній практиці ВВНЗ має сприяти підвищенню якості підготовки військових фахівців.

Ключові слова: матеріально-технічна база; оцінювання; моніторинг; озброєння та військова техніка; якість освітньої діяльності.

Постановка проблеми.

Одним з основних об'єктів моніторингу в системі вищої освіти є якість освітньої діяльності; що відповідно до Закону України “Про вищу освіту” являє собою “рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі; що відповідає стандартам вищої освіти; забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань” [1].

Освітня діяльність проводиться в межах створеної у вищому навчальному закладі (ВНЗ) педагогічної системи; що функціонує у певних зовнішніх та внутрішніх умовах. До внутрішніх умов варто віднести такі з них: навчально-методичні; інформаційні; науково-інноваційні; матеріально-технічні; морально-психологічні; адміністративно-розпорядчі; самоврядні; нормативно-правові; фінансово-економічні; санітарно-гігієнічні; побутові; естетичні. Важливою складовою серед вищезазначених є матеріально-технічні умови. Забезпечення цих умов нерозривно пов'язане як зі створенням і нарощуванням матеріально-технічної бази (МТБ); так і з проведенням моніторингу та оцінюванням її якісного стану та ефективності використання задля постійного удосконалення МТБ в інтересах кожного з учасників освітнього процесу.

Оцінювання якісного стану та ефективності використання МТБ у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів (ВВНЗ) є малодослідженою і водночас актуальною проблемою; що зумовлено її безпосереднім впливом на якість підготовки військових фахівців.

Технологічні вимоги щодо якісного стану МТБ у сфері вищої освіти визначено Постановою кабінету міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 “Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти” [2]. У зазначеній постанові дається достатньо повний перелік якісних показників щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності вищих навчальних закладів. Разом з тим; більшість з кількісних параметрів прояву цих показників даною постановою не регламентовано; що в

умовах надання більшої автономії вищим навчальним закладам; визначається безпосередньо ВВНЗ.

Відтак; проблемним питанням постає розроблення підходів до здійснення моніторингу та об'єктивного оцінювання якісного стану і ефективності використання МТБ; що є підґрунтям для подальшого її удосконалення. Окреслена проблема актуалізується в умовах ведення особовим складом Збройних Сил України бойових дій в зоні АТО; де професійна підготовленість офіцерів до ефективного використання озброєння та військової техніки (ОВТ); як основного елементу МТБ; значною мірою впливає на успішність виконання ними бойових завдань; збереження життя і здоров'я людей.

Аналіз публікацій. Проблема моніторингу якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів стала предметом досліджень вітчизняних учених: І.П. Анненкової [3]; В.Г. Горба [4]; В.О. Зінченко [5; 6]; А.Н. Майорова [7]; С.М. Ніколаєнка [8]; Є.М. Хрикова [9]; Г.С. Цехмістрової [10] і набуває особливої значущості в умовах входження системи освіти України до Європейського освітнього простору. Методологічні й теоретичні аспекти проблеми моніторингу у сфері вищої військової освіти розглядаються в працях М.І. Нещадима [11]; Ю.І. Приходька [12]; В.М. Телелима [12]; у тому числі – моніторинг та оцінювання якісного стану МТБ і ефективність її використання в ході навчально-виховного процесу ВВНЗ.

Мета статті: Дослідити сучасний стан розробленості проблеми моніторингу якості освітньої діяльності ВВНЗ та її складової – моніторингу матеріально-технічних умов освітнього процесу – і запропонувати інноваційні підходи до оцінювання якісного стану матеріально-технічної бази та ефективності її використання в ході освітньої діяльності ВВНЗ.

Виклад основного матеріалу.

Чільне місце в системі управління якістю об'єктів та ефективністю процесів посідає моніторинг. “Моніторинг – це безперервне стеження за яким-небудь процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату” [13]. Це найбільш загальне визначення; що наведене у тлумачному словнику сучасної української мови. Стосовно моніторингу в освітній галузі; то одне з найбільш всебічних досліджень цієї категорії виконано О.М. Майоровим. У його роботі [7] розглянуто історію становлення моніторингу; побудовано розгорнуту класифікацію видів моніторингу за різними ознаками; сформульовані вимоги до інформації зворотного зв'язку; надається також огляд різних таксономій; що є підґрунтям для побудови систем моніторингу; визначено його функції; дано загальне визначення поняття “моніторинг в освіті”.

“Моніторинг в освіті – це система збору; обробки; зберігання і поширення інформації про освітню систему або окремі її елементи; яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління; дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь-який момент часу і дає прогноз його розвитку” [7].

Ретельному аналізу моніторингу якості освіти та освітньої діяльності присвячено також наукове дослідження І.П. Анненкової [3]. Автор зазначає; що за своєю внутрішньою будовою моніторинг поєднує три важливі управлінські компоненти: аналіз; оцінку й прогнозування процесів в освіті; сукупність прийомів відстеження процесів в освіті; збір і обробку інформації з метою підготовки рекомендацій щодо розвитку досліджуваних процесів і внесення

необхідних коректив. Моніторинг в освіті; на думку автора; – категорія педагогічна й управлінська; оскільки він не копіює загальні положення теорії інформації; а переводить їх на мову педагогіки; психології і управління. Відповідно до позиції І.П. Анненкової основними завданнями освітнього моніторингу можна вважати такі з них:

розроблення комплексу показників; що забезпечують цілісне уявлення про стан освітнього процесу; про якісні й кількісні зміни в ньому;

систематизація інформації про стан і розвиток освітнього процесу;

забезпечення регулярного й наочного представлення інформації про процеси; що відбуваються у ВВНЗ;

інформаційне забезпечення аналізу й прогнозування стану й розвитку освітнього процесу; вироблення управлінських рішень.

Необхідно зазначити; що одним із завдань моніторингу є також попередження про можливі ризики і небезпеку для ефективного функціонування об'єкта. Причому не просто констатація факту появи змін; що становлять небезпеку; а саме попередження про неї перш ніж ситуація може стати незворотною. Тим самим створюється можливість запобігти або мінімізувати можливий деструктивний розвиток подій.

Стосовно моніторингу у сфері вищої військової освіти; то тут є свої специфічні особливості. По-перше; сутність зазначеної категорії можна представити як складову системи управління; що є одним з пріоритетних компонентів діяльності будь-якої військової структури. По-друге; основними об'єктами моніторингу є якість підготовки військових фахівців та якість освітньої діяльності ВВНЗ як рівень організації освітнього процесу у створеній ВВНЗ педагогічній системі.. По-третє; моніторинг здійснюється на основі збору; обробки; оцінювання; аналізу; зберігання і використання необхідної інформації не тільки за результатами освітньої діяльності ВВНЗ; але й за підсумками аналізу відгуків з військ на випускників ВВНЗ; форма і зміст яких нормативно визначені. По-четверте; результати якості освіти та освітньої діяльності мають бути ідентифіковані; кількісно оцінені і виміряні задля визначення їх відповідності прийнятим стандартам [2].

Забезпечення якості підготовки військових фахівців багато в чому залежить від стану МТБ. Матеріально-технічна база ВВНЗ являє собою комплекс навчальних; матеріальних і технічних засобів; будівель; споруд; майнових комплексів; обладнання; іншого майна; призначених для забезпечення підготовки курсантів (слухачів; студентів) відповідно до освітніх (освітньо-професійних; освітньо-наукових) програм; навчальних планів; сучасних технологій та методик навчання; а також для виконання наукових досліджень і підготовки науково-педагогічних (педагогічних) кадрів [13].

Важливими елементами матеріально-технічної бази ВВНЗ є озброєння та військова техніка; тренажерні комплекси; польова навчальна база (навчальні центри; полігони; табори; аеродроми; навчальні кораблі; системи пунктів управління) і навчально-лабораторна база. Їх постійне удосконалення в умовах динамічного розвитку Збройних Сил України; стратегії і тактики ведення бойових дій та інформатизації освіти набуває особливої актуальності. Провідна роль серед зазначених елементів МТБ безумовно належить озброєнню та військовій техніці. За результатами навчання майбутні офіцери мають оволодіти основами будови ОВТ; методами її бойового застосування;

експлуатації; технічного обслуговування; ремонту і збереження; що чинить вплив на якість виконання офіцерами поставлених завдань в умовах мирного та воєнного часу.

У зв'язку з цим постає логічне питання – якою мірою наявний стан ОВТ; інших об'єктів НМБ відповідає нормативним вимогам і в першу чергу – навчальним та науковим потребам науково-педагогічних (наукових) працівників і здобувачів вищої військової освіти? Тобто йдеться про систему моніторингу та оцінювання. Для розв'язання даної проблеми автори статті пропонують застосувати розроблену ними методику. В її основу покладено один з методів соціологічного опитування (додаток 1). Загальний задум розроблення методики полягає у виявленні тенденцій щодо відповідності якісного стану та ефективності використання МТБ потребам науково-педагогічних (наукових) працівників і здобувачів вищої військової освіти ВВНЗ. У таблиці 1 запропонованого опитувальника; яка є ідентичною для здобувачів вищої військової освіти і науково-педагогічних працівників; передбачено п'ять блоків запитань. Три з них стосуються оціночних суджень респондентів щодо стану ОВТ; у тому числі: зразків якими укомплектовані військові підрозділи та частини ЗС України на даний час; перспективних зразків ОВТ; зразків; якими укомплектовані військові підрозділи та частини інших держав. Четвертий блок запитань стосується якісного стану засобів навчання і п'ятий – комплексів; споруд; навчальних та допоміжних об'єктів.

За результатами опитування; проведеного центром воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського у провідних ВВНЗ ЗС України (лютий – квітень; 2016 року) із залученням курсантів старших курсів і викладачів військово-технічних та військово-спеціальних дисциплін; виявлено загальні тенденції.

Так; поточний стан начально-матеріальної бази ВВНЗ у цілому забезпечує якість підготовки військових фахівців; про що свідчать результати роботи екзаменаційних комісій і відгуків з військ. У ході опитування виявлено й деякі проблеми; а саме: не повне дотримання встановлених вимог щодо першочергового укомплектування ВВНЗ новими зразками ОВТ (із перших серійних зразків) та навчально-тренувальними засобами; прийнятими на озброєння; певна застарілість навчально-лабораторної бази; дещо обмежений доступ учасників освітнього процесу до мережі Інтернет; недостатня укомплектованість сучасною комп'ютерною технікою; низька ефективність функціонування електронних бібліотек тощо.

Опитувані викладачі і курсанти висловили також побажання щодо включення до складу матеріально-технічної бази ОВТ інших держав; у тому числі – держав-членів НАТО і – противника; що викликано як участю підрозділів ЗС України в АТО; так і прийнятим Україною стратегічним курсом щодо євроінтеграції та співробітництва із структурами Північно-Атлантичного альянсу.

Виявлені тенденції за результатами оцінювання учасниками освітнього процесу якісного стану та ефективності використання МТБ у ВВНЗ носять загальний характер. Подальші кроки мають бути спрямовані; в першу чергу; на поглиблене вивчення прояву кожного з проблемних показників; що сприятиме запровадженню конкретних заходів стосовно удосконалення окремих елементів

МТБ і оптимізації процесу управління матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності ВВНЗ.

Висновки. Таким чином; у результаті проведеного дослідження актуальних підходів до запровадження моніторингу в освітній сфері було розроблено методика оцінювання стану матеріально-технічної бази і ефективності її використання ВВНЗ у системі моніторингу якості освітньої діяльності.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в удосконаленні розробленої методики шляхом диференціалізації окремих її показників до рівня критеріїв; що можуть бути кількісно оцінені і виміряні за результатами освітньої діяльності.

Додаток 1

ОПИТУВАЛЬНИК

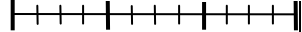
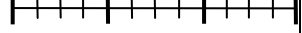
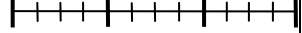
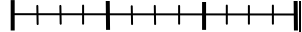
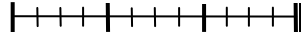
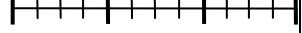
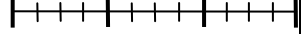
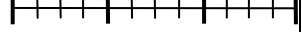
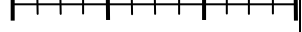
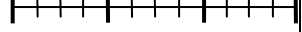
Шановні товариші курсанти старших курсів; просимо Вас висловити власну думку щодо **якісного стану навчально-матеріальної бази та ефективності її використання** в ході освітньої діяльності Вашого ВВНЗ.

Оцініть; будь ласка; прояв кожного з показників представленої таблиці (Таблиця 1); використовуючи наведену в ній чотирьохбальну оцінну шкалу. Для оцінювання Вам потрібно **у стовпчику “Результат оцінювання (бали)” поставити вертикальну риску** у будь-якому місці подрібненої оцінної шкали (від балу “2” до балу “5”; масштаб – 0;25 бала) або впишіть слово **“утруднююсь”**; що відповідає Вашому уявленню про прояв кожного з показників. При цьому; бал “5” – це еталонний прояв показника – найвищий бал; бал “2” – найнижчий бал. Решта – відповідно. Своє прізвище зазначити не обов’язково.

Ваша спеціальність; спеціалізація (*вписати*) _____

Таблиця 1

№ з/п	Показники і критерії щодо оцінювання стану навчально-матеріальної бази та ефективності її використання в освітньому процесі ВВНЗ; ВНП ВНЗ	Результати оцінювання (бали)
1. Стан та ефективність використання в освітньому процесі зразків озброєння та військової техніки (ОВТ); якими укомплектовані військові підрозділи та частини ЗС України на даний час; відповідно до Вашої військової спеціальності (спеціалізації)		
1.1	Оцініть; якою мірою наявна кількість боєготових зразків ОВТ; представлених на практичні заняття; забезпечує формування у Вас стійких індивідуальних і групових навичок щодо застосування. ОВТ ?	2 3 4 5
1.2	Оцініть; якою мірою наявний рівень укомплектованості спеціалізованих класів (лабораторій) вузлами; агрегатами; системами управління ОВТ та відповідним обладнанням сприяє формуванню у Вас необхідних знань про будову та правила експлуатації ОВТ ?	2 3 4 5
1.3	Оцініть; якою мірою наявний рівень укомплектованості спеціалізованих класів (лабораторій) сучасними тренажерними комплексами сприяє формуванню у Вас необхідних знань; первинних навичок та умінь щодо практичного застосування зразків ОВТ ?	2 3 4 5
1.4	Оцініть; наскільки достатнім є відведений у програмах навчальний час для формування у Вас необхідних знань; стійких індивідуальних і групових навичок щодо практичного застосування зразків ОВТ ?	2 3 4 5
2. Стан навчально-матеріальної бази у ВВНЗ з перспективних зразків ОВТ		
2.1	Оцініть; якою мірою наявна кількість боєготових перспективних зразків ОВТ; представлених на заняття; забезпечує формування у Вас необхідних знань; первинних навичок та умінь щодо практичного застосування цих ОВТ ?	2 3 4 5

№ з/п	Показники і критерії щодо оцінювання стану навчально-матеріальної бази та ефективності її використання в освітньому процесі ВВНЗ; ВНП ВНЗ	Результати оцінювання (бали)
2.2	Оцініть; якою мірою наявний рівень укомплектованості спеціалізованих класів (лабораторій) вузлами; агрегатами; системами управління перспективних зразків ОВТ та відповідним обладнанням сприяє формуванню у Вас необхідних знань про устрій та правила експлуатації ОВТ ?	2 3 4 5
2.3	Оцініть; наскільки достатнім є відведений у програмах навчальний час для формування у Вас необхідних знань; індивідуальних і групових навичок щодо практичного застосування. перспективних зразків ОВТ ?	2 3 4 5
3. Стан навчально-матеріальної бази у ВВНЗ щодо зразків озброєння та військової техніки; якими укомплектовані військові підрозділи та частини інших держав; відповідно до Вашої військової спеціальності (спеціалізації)		
3.1	Оцініть; якою мірою наявний стан навчально-матеріальної бази з ОВТ держав-членів НАТО сприяє засвоєнню Вами необхідних знань щодо тактико-технічних характеристик; бойових можливостей; основ будови та правил експлуатації цих ОВТ?	2 3 4 5
3.2	Оцініть; наскільки достатнім є відведений у програмах навчальний час для засвоєння Вами необхідних знань щодо тактико-технічних характеристик; бойових можливостей; основ будови та правил експлуатації ОВТ держав-членів НАТО ?	2 3 4 5
3.3	Оцініть; якою мірою наявний стан навчально-матеріальної бази з ОВТ-держав противника сприяє засвоєнню Вами необхідних знань щодо тактико-технічних характеристик; бойових можливостей; основ будови та правил експлуатації цих ОВТ ?	2 3 4 5
3.4	Оцініть; наскільки достатнім є відведений у програмах навчальний час для засвоєння Вами необхідних знань щодо тактико-технічних характеристик; бойових можливостей; основ будови та правил експлуатації ОВТ-держав противника?	2 3 4 5
4. Засоби навчання		
4.1	Оцініть поточний стан навчально-лабораторної бази: лабораторне обладнання; вимірювальна техніка; технічні засоби навчання і контролю; наочне приладдя) щодо забезпечення ефективного виконання Вами навчальних програм.	2 3 4 5
4.2	Оцініть поточний стан електронно-обчислювальні техніки; персональних комп'ютерів щодо забезпечення ефективного виконання Вами навчальних програм.	2 3 4 5
4.3	Оцініть рівень доступності до мережі Інтернет у Вашому ВВНЗ щодо забезпечення ефективного виконання Вами навчальних програм; саморозвитку та самоосвіти.	2 3 4 5
4.4	Оцініть рівень доступності до електронної бібліотеки ВВНЗ щодо забезпечення ефективного виконання Вами навчальних програм; саморозвитку та самоосвіти.	
4.5	Оцініть стан аудиторного фонду та інших навчальних і навчально-допоміжних приміщень: лекційні зали; спеціалізовані класи; кабінети; лабораторії; зали для курсового та дипломного проектування; навчальні бібліотеки; читальні зали тощо щодо комфортного здійснення в них освітньої діяльності	2 3 4 5
4.6	Оцініть стан бібліотечного фонду: наявність затребуваних підручників; навчальних та методичних посібників; монографій; наукової та довідкової літератури; статутів; порадників; технічних описів; курсів стрільб та водіння;	2 3 4 5

№ з/п	Показники і критерії щодо оцінювання стану навчально-матеріальної бази та ефективності її використання в освітньому процесі ВВНЗ; ВНП ВНЗ	Результати оцінювання (бали)								
	інших нормативних документів і навчально-методичних матеріалів щодо забезпечення ефективного виконання Вами навчальних програм.									
4.7	Оцініть якісний стан бази для виконання наукових досліджень: науково-дослідні лабораторії; комплекси; обчислювальні центри	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- </td> </tr> </table>	2	3	4	5	----- ----- ----- -----			
2	3	4	5							
----- ----- ----- -----										
5. Комплекси; споруди; навчальні та допоміжні об'єкти;										
5.1	Оцініть якісний стан польової навчальної бази (база для повітряної виучки): навчальні центри; полігони; табори; аеродроми; системи пунктів управління (навчальних командних пунктів тощо).	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- </td> </tr> </table>	2	3	4	5	----- ----- ----- -----			
2	3	4	5							
----- ----- ----- -----										
5.2	Оцініть якісний стан (рівень обладнання) спортивних комплексів і споруд; спортивних майданчиків	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- </td> </tr> </table>	2	3	4	5	----- ----- ----- -----			
2	3	4	5							
----- ----- ----- -----										
5.3	Оцініть якісний стан (рівень обладнання) навчальних містечок	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- </td> </tr> </table>	2	3	4	5	----- ----- ----- -----			
2	3	4	5							
----- ----- ----- -----										
5.4	Оцініть якісний стан (рівень обладнання) стройового плацу	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- </td> </tr> </table>	2	3	4	5	----- ----- ----- -----			
2	3	4	5							
----- ----- ----- -----										
5.5	Оцініть якісний стан (рівень обладнання) стрілецьких тирів	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- </td> </tr> </table>	2	3	4	5	----- ----- ----- -----			
2	3	4	5							
----- ----- ----- -----										
5.6	Впишіть та оцініть інший об'єкт навчально-матеріальної бази; що є для Вас важливим	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- </td> </tr> </table>	2	3	4	5	----- ----- ----- -----			
2	3	4	5							
----- ----- ----- -----										
5.7	Впишіть та оцініть інший об'єкт навчально-матеріальної бази; що є для Вас важливим	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">5</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;"> ----- ----- ----- ----- </td> </tr> </table>	2	3	4	5	----- ----- ----- -----			
2	3	4	5							
----- ----- ----- -----										

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про Вищу освіту” від 1 липня 2014 року.
2. Наказ Міністерства оборони України від 20.07.2015 № 346 “Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України”.
3. *Анненкова І.П.* Моніторинг якості освіти у ВНЗ [Електронний ресурс] / Анненкова І.П. – Режим доступу: e-learning.onu.edu.ua.
4. *Горб В.Г.* Теоретические основы мониторинга образовательной деятельности / В.Г. Горб // Педагогика. – 2003. – № 5. – С. 10 – 14.
5. *Зінченко В.О.* Моніторинг якості навчального процесу у вищому навчальному закладі: [монографія] / В.О. Зінченко; Держ. закл. “Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”; 2013. – 360.
6. *Зінченко В.О.* Освітній моніторинг як складова ефективного управління якістю освіти: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe).
7. *Майоров А.Н.* Мониторинг в образовании / А.Н. Майоров – Изд. 3-е; испр. и доп. – М.: Интеллект-Центр; 2005. – 424 с.
8. *Ніколаєнко С.М.* Управління якістю вищої освіти: теорія; аналіз і тенденції розвитку: Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т; 2007. – 519 с.
9. *Хриков Є.М.* Теоретико-методологічні засади моніторингу професійної підготовки / Є.М. Хриков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.profosvita.org.ua/ru/career/articles/2.html>.
10. *Цехмістрова Г.С.* Управління в освіті та педагогічна діагностика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.С. Цехмістрова; Н.А. Фоменко. – К.: Вид. Дім “Слово”; 2005. – 280 с

11. *Нещадим М.І.* Військова освіта України: історія; теорія; методологія; практика: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”; 2003. – 852 с.
12. *Телелим В.М.* Моніторинг в системі військової освіти / В.М. Телелим; Ю.І. Приходько // Збірник наукових праць “Військова освіта” Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. – 2014. – № 1 (29). – С. 3–13.
13. *Зельницький А.М.* Вища військова освіта – проблеми гарантування якості / Зельницький А.М. // Вісник Національної академії оборони України. – 2012. – № 1 (26). – С. 23–25.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2011 року № 1283 “Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1283-2011-%D0%BF>.

А.Н. Зельницький; кандидат педагогических наук; профессор;
О.О. Рыбчук; майор
Национальный университет обороны Украины имени Ивана Черняховского

МЕТОДИКА ОЦЕНКИ СОСТОЯНИЯ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ БАЗЫ ВУЗА В СИСТЕМЕ МОНИТОРИНГА КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Статья посвящена актуальной проблеме мониторинга и оценки состояния материально-технической базы в системе обеспечения качества образовательной деятельности ВУЗа. В статье предложена методика оценки состояния материально-технической базы ВУЗа вообще; а также основных ее элементов; в том числе - вооружения и военной техники. Приведен анализ результатов применения указанной методики в ведущих высших военных учебных заведениях Вооруженных Сил Украины. Выявлены определенные тенденции; учет которых в педагогической практике ВУЗа должно способствовать повышению качества подготовки военных специалистов.

Ключевые слова: материально-техническая база; оценка; мониторинг; вооружение и военная техника; качество образовательной деятельности.

A. Zelnytskiy; PhD in pedagogy; professor
O. Rubchuk; major
National Defense University of Ukraine named after
I. Chernyakhovsky

HIGHER MILITARY EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS' MATERIAL AND TECHNICAL BASIS CONDITION ESTIMATION TECHNIQUE IN EDUCATIONAL ACTIVITIES QUALITY MONITORING SYSTEM

The article is dedicated to the immediate problem of material and technical basis condition estimation and monitoring in the educational activities quality provision system in higher military educational establishments. The article proposes the higher military educational establishments' material and technical basis condition estimation technique in general as well as estimation of the technique basic elements including military equipment. The analysis of technique application in leading higher military educational establishments of the Armed Forces of Ukraine results is provided. Some tendencies; which must be taken into account in order to improve the quality of military specialists training; have been discovered.

Keywords: material and technical basis; estimation; monitoring; military equipment; educational activities quality.